

Scoring Narratief CoDEmBi¹

Algemeen

De vuistregel die wij bij het scoren van de narratief hebben gebruikt, is dat het niet uitmaakt *hoe* een kind iets zegt, maar dat het erom gaat *wat* het kind zegt of probeert te zeggen, dus welke boodschap het kind probeert over te brengen. Wanneer een kind bijvoorbeeld op de vraag 'Waarom denk je dat de hond pijn heeft?' antwoordt met: "Omdat hij tegen de boom was gebokst", dan wordt dit antwoord goedgekeurd, omdat blijkt dat het kind het begrepen heeft (alleen het juiste werkwoord werd niet gevonden). Op een soortgelijke manier maakt het bij het productieverhaal niet uit voor de puntentelling als een kind 'wolf' zegt in plaats van 'vos', of 'schaap/lammetje' in plaats van 'geit'. Ook kennen we bij het productieverhaal een punt toe als een kind zegt: "En toen pakte die de staart van *díe*" (A14 poging: de hond pakte de staart van de poes), omdat ondanks dat de personages niet expliciet genoemd worden, het wel duidelijk is wat het kind bedoelt.

Begrip Modelverhaal

Antwoorden die afwijken van het scoreformulier

Als een kind een antwoord geeft dat anders is dan wat op het scoreformulier staat, maar waar je uit kan concluderen dat het kind het wel juist heeft begrepen, wordt het als correct ('1') gescoord.

Voorbeelden van antwoorden van kinderen (modelverhaal Poes):

- D1: "Omdat de vlinder zo ver boven zit en de poes niet zo groot is" → Het is duidelijk dat de poes de vlinder wil vangen
- D4: "Omdat hij niet met zijn hand erbij kan" → Het is duidelijk dat de jongen zijn bal terug wil.
- D7: "Omdat poezen van vissen houden" → Het is duidelijk dat de poes de vis wil eten.²

Voorbeelden van antwoorden van kinderen (modelverhaal Hond):

- D7: "Omdat hij honger had." → Het is duidelijk dat de hond de worstjes wil eten.
- D9: "Omdat hij dan weer terug naar de winkel moet om worstjes te kopen" → Het is duidelijk dat het onderliggende probleem is dat de hond de worstjes heeft opgegeten.

Gevoelsvragen (D2, D5, D8)

Soms benoemen kinderen emoties die niet op het scoreformulier staan aangegeven (bijvoorbeeld: niet fijn/sip/etc.). Voor het scoren hiervan geldt dat zolang de genoemde emotie

---

¹ Deze richtlijn bevat keuzes die voor het CoDEmBi-onderzoek zijn gemaakt, dus is geen onderdeel van de handleiding van de MAIN zelf. Het betekent dus ook niet dat dit de enige of de beste manier is om te scoren, maar het is de manier die gebruikt is voor onderzoeksdoeleinden en waarop de data van CoDEmBi zijn gebaseerd.

² Een generiek antwoord wordt niet altijd goedgekeurd, zie bijvoorbeeld vraag D10 van 'Begrip Productieverhaal'.

in positiviteit/negativiteit overeenkomt met het gewenste antwoord, een punt kan worden toegekend. Als een kind bij vraag D2 bijvoorbeeld antwoordt: "niet zo prettig", dan wordt dit gescoord als correct ('1'), omdat het gezochte antwoord een negatieve stemming is (boos/teleurgesteld/heeft pijn/etc.).

Als een gevoelsvraag incorrect wordt beantwoord, dan is de volgende vraag (D3, D5, of D8) automatisch fout.

Soms vragen testleiders bij de gevoelsvragen door ook al heeft het kind het fout. Bijvoorbeeld: vraag D3 wordt toch gesteld, ook al heeft het kind bij vraag D2 een verkeerd antwoord gegeven (bijvoorbeeld 'blij', in plaats van 'boos'). Een kind kan zichzelf bij dit doorvragen corrigeren. Het eerste, foute, antwoord moet dan toch aangehouden worden. Alleen als een kind zichzelf corrigeert voordat de tester doorvraagt, kan het gecorrigeerde antwoord gescoord worden.

Vraag D10

Als een kind bij vraag D10 "nee" antwoordt, maar geen reden geeft, is de score incorrect ('0').

Soms komt een kind bij deze vraag tot de conclusie dat de jongen en de poes/hond wel vriendjes kunnen worden, met daarbij een mooie redenering. Desondanks vasthouden aan protocol, dus het antwoord scoren als incorrect ('0').

Ontbrekende vragen

Als een testleider een vraag had overgeslagen of was vergeten, dan hebben wij dit gemarkeerd met een '*'. Bij het optellen van de punten hebben wij deze vragen niet meegerekend.

Bijvoorbeeld: een kind scoort 7 punten bij de begripsvragen van het modelverhaal, maar twee vragen zijn niet gesteld. De score van het kind is dan 7 uit 8 (in plaats van 7 uit 10).

"Weet ik niet"

Als een kind "weet ik niet" zei, hebben wij dit als incorrect ('0') gescoord.

Productieverhaal

Algemeen

Wij hebben scores toegekend op basis van geluidsopnames. Wanneer een kind alleen aanwijzende voornaamwoorden gebruikt om aan personages te refereren, kan het erg lastig zijn om het verhaal te volgen en scores toe te kennen. In zulke gevallen hebben wij alleen punten toegekend als we vrij zeker wisten welk personage bedoeld werd. Het omslaan van de bladzijden en eventuele aanvullende vragen van de testleider kunnen hierbij helpen.

De volgorde waarin het kind het verhaal vertelt, maakt niet. Dus als het kind bijvoorbeeld tijdens episode 3 opeens nog iets vertelt over episode 2, dan scoren we dit gewoon mee. Het gaat om *wat* het kind zegt, niet om *wanneer* het kind het zegt.

A1. Setting

Dit hebben wij iets ruimer genomen dan op het scoreformulier. Het gaat om het schetsen van een context. Ook mogelijk: "De mamavogel heeft twee baby'tjes gekregen" of "Geitje is in het water gevallen".

Episode 1

A2. ITT als gebeurtenis begint

Onze ervaring is dat deze bij de babyvogels vaker genoemd wordt dan bij de babygeiten, bijvoorbeeld: “de vogeltjes hadden honger”. Let op: “Geitje is in het water gevallen” is GEEN ITT. Wel goed: “geitje was bang”, “mamageit zag dat de babygeit in het water was”, etc.

A3. Doel

Alleen intentie, nog geen handeling of activiteit. Een kind kan een doel ook anders uitdrukken, bijvoorbeeld via ‘om te’: “De mamavogel vloog weg om eten te halen”.

A4. Poging

Handeling of activiteit wordt ondernomen. Vaak gebruiken kinderen een constructie met ‘gaan’ (bijv.: “en dan gaat de mamageit in het water”); dit hebben wij in het merendeel van de gevallen als poging gerekend en een enkele keer als doel (bijv.: “en dan gaat de mamavogel een worm halen en dan gaat ze wegvliegen” (→ doel + poging achter elkaar)).

A5. Resultaat

Bij de babyvogels hebben we hier alleen een punt toegekend als de worm/het eten geven genoemd werd. Alleen ‘En toen kwam de moedervogel terug’ is dus niet goed genoeg, want het resultaat van haar poging is dat ze met eten terugkomt/de baby’s gaat voeren.

A6. ITT als reactie

In onze ervaring wordt deze niet vaak genoemd, omdat kinderen dan alweer druk zijn met het vertellen van episode 2.

Episode 2

A7. ITT als gebeurtenis begint

Kinderen introduceren de poes/vos vaak met iets als: ‘er komt een poes/vos aan’. Dit is GEEN ITT, dus er wordt dan bij A7 geen punt toegekend. Wel een punt: “de poes *keek* naar de vogeltjes”, “de vos *zag* het geitje”, etc. Soms keert een kind de karakters om (bijv.: “en de geit zag een vos”), wij hebben dan GEEN punt toegekend.

A8. Doel

Deze wordt heel vaak genoemd. (“Poes wilde een vogeltje pakken”, “de vos wilde het geitje opeten”, etc.)

A9. Poging

Deze komt ook vaak voor, vooral bij de babyvogels (“en de poes klom in de boom”).

A10. Resultaat

Veel kinderen geven aan dat de vos het geitje ‘*bijna* te pakken’ had, in plaats van dat hij hem echt ving. Wij hebben dit toch als resultaat gerekend, omdat het misschien niet heel goed van het plaatje af te leiden is of het de vos daadwerkelijk lukt om het geitje te pakken.

A11. ITT als reactie

Deze wordt wel regelmatig genoemd (‘Het kuikentje was bang’, ‘geitje schrok’, etc.).

Episode 3

A12. ITT als gebeurtenis begint

Vaak zeggen kinderen hier zoiets als: “En de hond zag het”, zonder dat ze expliciet maken wat de hond/vogel precies zag. Wij hebben hier een punt voor toegekend zolang het om het juiste personage ging (hond/kraai) en de juiste ITT werd gebruikt (zien/kijken). Voor uitingen als “Er komt een hond aan” of “Boven hem zat een kraai” hebben wij geen punten toegekend.

A13. Doel

Deze werd in onze sample heel weinig genoemd.

A14. Poging

Deze wordt bijna altijd genoemd (‘de hond pakte de staart van de poes’, ‘de vogel/kraai beet in de staart van de vos’, etc.). Ook hebben we constructies met ‘gaan’ als poging gescoord, bijvoorbeeld: “En dan gaat de hond aan de staart van de poes trekken.”

A15. Resultaat

In plaats van het woord ‘wegjagen’ gebruiken veel kinderen een constructie met ‘achterna gaan’. Bijvoorbeeld: “En dan gaat/rent de hond achter de poes aan.” Hiervoor hebben wij een punt toegekend, omdat het hetzelfde idee uitdrukt als ‘wegjagen’.

A16. ITT als reactie

Hier geldt ook weer dat de emotie in positiviteit/negativiteit overeen moet komen met die op het scoreformulier. Voor uitingen als “En ze leefden nog lang en gelukkig” worden geen punten toegekend.

Innerlijke Toestand Termen

- Als er een actie aan verbonden wordt, is het geen ITT. Bijv. 'willen' of 'een plan hebben/maken' zijn wel ITT, maar 'proberen' is geen ITT. De ITTs zijn intern/innerlijk.
- Als een kind twee verschillende termen achter elkaar gebruikt voor dezelfde episode (zichzelf als het ware corrigeert), tel dit als 2 ITTs: “hij dacht ... wist ...”
- Ook als een kind dezelfde ITT twee keer gebruikt in dezelfde zin, tel je dit als 2 ITTs. Bijvoorbeeld: “de poes zag... en de hond zag...”
- Haperingen tellen als 1 ITT. Bijvoorbeeld: De vos wil [/] wil het geitje pakken.
- Verdere voorbeelden van ITT: Lekker vinden, lief vinden, boos kijken, (niet) opletten, (au) zeggen, niet dood (als synoniem voor levend)
- Geen ITT: dus gelukkig liep het goed af (gaat niet over karakter maar over gevoel van kind zelf), zelig (idem), knuffelen, kroelen, nu zijn ze weer vrij
- Uitingen als ‘kijkt blij’, ‘vindt lief’, ‘ruikt lekker’ tellen steeds als 1 ITT, niet als 2 losse.
- Soms zitten er twee ITTs in één zin, bijvoorbeeld: “Hij *dacht*: dat *is* een *lekker* hapje”(dacht + is lekker). Dit reken je dus ook als 2 ITTs. Let op: ‘is lekker’ is normaalgesproken geen ITT (in tegenstelling tot ‘vindt lekker’), omdat het over het gevoel van het kind zelf gaat, in plaats van het gevoel van het personage. Alleen door een combinatie met een andere ITT, wordt duidelijk of het een ITT is (hij zei, hij dacht, etc..)

Doel, poging, of allebei?

Dan wil de kat omhoog klimmen om ze te pakken. → doel (hij *wil* ze pakken), geen poging (is nog niet begonnen met klimmen)

Dan pakt ie hem bij de staart omdat ie weg moet. → poging (hij pakt zijn staart). Eventueel kun je 'omdat ie weg moet' als doel rekenen, maar pas hier wel mee op, want het is hier niet duidelijk of het het doel van de *hond* is, of dat het iets is wat het kind zelf vindt. Als doel wil je het liefst iets als: 'Dan pakt ie hem bij de staart omdat ie de vogeltjes wil redden/helpen'. De vogel vloog weg om eten te halen → doel (om eten te halen) + poging (vogel vloog weg). De vogel ging eten halen → alleen poging (vogel onderneemt activiteit van het halen van eten).

ITT of doel?

Wanneer het kind aan het begin van een episode twee ITTs produceert, kan het verleidelijk zijn om dit te scoren als een ITT plus een doel. De richtlijn hiervoor is dat de uiting van het kind moet lijken op wat er op het scoreformulier staat. Bijvoorbeeld: 'de vos *zag* het geitje en *dacht* wat een lekker hapje'. Hiervoor geef je 1 punt bij A7 (ITT als gebeurtenis begint), maar geen punt bij A8 (doel). Alleen wanneer de tweede ITT echt duidelijk een doel behelst, geef je zowel een punt bij A7 als bij A8. Bijvoorbeeld: 'de vos *zag* het geitje en *wilde* hem pakken'. Bij het achteraf optellen van het totale aantal ITTs tel je in beide gevallen uiteraard wel gewoon twee ITTs.

Begrip Productieverhaal

Hiervoor geldt grotendeels hetzelfde als voor 'Begrip Modelverhaal', dus:

Antwoorden die afwijken van het scoreformulier

Als een kind een antwoord geeft dat anders is dan wat in het scoreformulier staat maar waar je uit kan concluderen dat het kind het wel juist heeft begrepen, wordt het als correct ('1') gescoord.

Bijvoorbeeld bij 'Productieverhaal Babygeiten' kan een kind bij vraag D7 zeggen: "Omdat hij (de vos) het geitje wou eten". Hier wordt een punt toegerekend omdat het duidelijk is dat de vogel de vos wil tegenhouden.

Gevoelsvragen (D2, D5, D8)

Soms benoemen kinderen emoties die niet op het scoreformulier staan aangegeven (bijvoorbeeld: niet fijn/sip/etc.). Voor het scoren hiervan geldt dat zolang de genoemde emotie in positiviteit/negativiteit overeenkomt met het gewenste antwoord, een punt kan worden toegekend.

Als een gevoelsvraag incorrect wordt beantwoord, dan is de volgende vraag (D3, D5, of D8) automatisch fout.

Soms vragen testleiders bij de gevoelsvragen door ook al heeft het kind het fout. Bijvoorbeeld: vraag D3 wordt toch gesteld, ook al heeft het kind bij vraag D2 een verkeerd antwoord gegeven (bijvoorbeeld 'blij', in plaats van 'bang'). Een kind kan zichzelf bij dit doorvragen corrigeren. Het eerste, foute, antwoord moet dan toch aangehouden worden. Alleen als een kind zichzelf corrigeert voordat de tester doorvraagt, kan het gecorrigeerde antwoord gescoord worden.

Vraag D10

Als een kind bij vraag D10 het juiste karakter (hond/vogel) noemt, maar geen reden geeft, is de score incorrect ('0').

Let op: generieke antwoorden worden hier gescoord als incorrect ('0'). Als een kind bijvoorbeeld antwoordt: "Omdat honden heel erg van vogels houden," wordt hier geen punt voor toegekend, omdat niet duidelijk naar voren komt dat de hond de vogels heeft gered/de poes heeft weggejaagd.

Ontbrekende vragen

Als een testleider een vraag had overgeslagen of was vergeten, dan hebben wij dit gemarkeerd met een '*'. Bij het optellen van de punten hebben wij deze vragen niet meegerekend.

"Weet ik niet"

Als een kind "weet ik niet" zei, hebben wij dit als incorrect ('0') gescoord.